

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Nc/36/2014
Identifikačné číslo spisu:	6110215225
Dátum vydania rozhodnutia:	08.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6110215225.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ W.. S.G., bývajúcej v Z., O. XXXX/X, 2/ B. I. W. G. - O. X. W., bývajúcej v K., L. XX, M. L. I., 3/ G. V. G., bývajúcej v K., M. XX, M. L. I., 4/ M. V. G., bývajúceho v O., G. XX, J. L., 5/ R.. F. X., bývajúcej v Z. Z., B. H. XX, 6/ R.. B. B., bývajúceho v Z. Z., W. XX, 7/ R.. O. B., bývajúceho v B. I. V., G. X, J. L., zastúpených JUDr. Petrom Dlhopolčekom, advokátom, v Banskej Bystrici, Horná 51, proti žalovaným 1/ MBB, a.s., so sídlom v Banskej Bystrici, ČSA 26, IČO: 36 039 225, 2/ MED - ART, spol. s.r.o., so sídlom v Nitre, Hornočermánska 4, IČO: 34 113 924, zastúpeným Advokátskou kanceláriou Kašuba spol. s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 41, P.O.BOX 60, IČO: 36 859 095, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a určenie vecí patriacich do dedičstva po nebohej F. G. a nebohom W. N., vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 120/2010, o vylúčení predsedníčky senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 16 Co 249/2013, takto

rozhodol:

Predsedníčka senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Ivica Hanusková nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 16 Co 249/2013 (vec Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 20 C 120/2010).

Odôvodnenie

JUDr. Ivica Hanusková, predsedníčka senátu, určená na prerokovanie a rozhodnutie veci v odvolacom konaní vedenej pod sp. zn. 16 Co/249/2014 na Krajskom súde v Banskej Bystrici, predložila Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorú voči nej vzniesli žalovaní 1/ a 2/ (ďalej len žalovaní) a to spolu s jej písomnými vyjadreniami k tejto námietke.

Žalovaní v námietke zaujatosti z 24. septembra 2014 (č. l. 631 až 635 spisu) uviedli, že sudkyňa JUDr. Ivica Hanusková má zrejme pomer k veci, čo odôvodnili zistením, podľa ktorého sa sudkyňa pozná s R.. W. N., bývalou prednostkou Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici (súčasnou vedúcou katastrálneho odboru Okresného úradu v Žiari nad Hronom), ktorá vo funkcii prednostu Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici vypracovala a podpísala Oznámenie o vybavení sťažnosti zo 16. novembra 2009 značka VK/00816/2009-003513 (viď č. l. 61 a 62 súdneho spisu) o jej obsah žalobcovia opierajú svoj návrh na

začatie konania a ktorou boli navedení na podanie návrhu na začatie konania v tejto veci, pričom jej obsah bol odlišný od obsahu odpovede na žiadosť o prešetrenie vypracovaný Správou katastra Banská Bystrica z 2. novembra 2007 č. k. 601-56-781/2007 a podpísaný jej riaditeľkou W.. S. N. (viď č. I. 39 a 40 súdneho spisu). Za dôvod zakladajúci pochybnosť o nezáujatosti uvedenej sudkyne žalovaní označili aj jej doterajší postup v odvolacom konaní.

JUDr. Ivica Hanusková, predsedníčka odvolacieho senátu 16 Co uviedla, že sa necíti byť zaujatá, nemá žiaden vzťah k účastníkom konania, k ich zástupcom ani k prejednávanej veci. R.. W. N., bývalú prednostkou Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici (súčasnú vedúcu katastrálneho odboru Okresného úradu v Žiari nad Hronom), nepozná, osobne sa s ňou nikdy nestretla. Žalovaní neuvádzajú bližšie skutočnosti, ktoré by preukazovali tvrdený vzťah, keďže R.. W. N. je jej neznámou osobou, možno dôvody námietky voči nej považovať za účelové. V zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti vznesenej žalovanými (§ 15a O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezáujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Pri posudzovaní dôvodnosti námietky zaujatosti označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Nestrannosť sa spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a stranickosti (nadržania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu

oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovávaní a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie vecí nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, alebo presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu (spravidla účastníka) uplatňujúceho námietku zaujatosti ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je teda to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Pokiaľ ide o subjektívne i objektívne aspekty nestrannosti namietanej sudkyne je treba konštatovať, že sudkyňa sa necíti byť zaujatá, pretože podľa jej tvrdenia tu neexistuje žiaden vzťah (k veci, k účastníkom ani k ich zástupcom), pre ktorý by bolo možné pochybovať o jej nezaujatosti. Žalovaní v námietke zaujatosti poukazujú na pomer sudkyne k veci, keď tvrdia, že uvedená sudkyňa „sa pozná“ s R.. W. N., ktorá ale nie je účastníčkou tohto konania. Sudkyňa JUDr. Ivica Hanusková výslovne

vylúčila akýkoľvek vzťah s R.. W. N., zdôraznila, že túto nepozná a nikdy sa s ňou nestretla. Výjadrenie uvedenej sudkyne neindikujú v tejto rovine pochybnosti žalovaných, tieto sú navyše nedostatočne zdôvodnené, tak aby bolo zrejmé o aký vzťah sa jedná. Vo svetle toho, že žalovaní neponúkajú žiaden konkrétny dôkaz o existencii tvrdeného vzťahu (sudkyne k veci), nie je daný dôvod, pre ktorý by tu existovala dôvodná pochybnosť o nezáujatosti sudkyne v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Žalovaní dôvod vylúčenia namietanej sudkyne spájajú s jej doterajším procesným postupom v odvolacom konaní. Aj za predpokladu, že by tvrdenia žalovaných boli preukázané, nemôžu byť bez ďalšieho, dôvodom pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v tejto veci, pretože tomu bráni platná právna úprava (§ 14 ods. 3 O.s.p.) v zmysle ktorej, dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Pri rozhodovaní, či uvádzané okolnosti prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (z objektívnych aspektov), a teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezáujatosti vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie citovanej judikatúry ESLP, ktorá vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja účastníka, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať.

Vychádzajúc z oboch uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil naplnenie predpokladov v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. zakladajúcich pochybnosti o nezáujatosti sudkyne JUDr. Ivica Hanuskovej. Preto rozhodol, že ju nevylučuje z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.